

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

04 июнь 2024 ел

Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Карашай-Саклау авыл
жирлеге территориясендә сүтелә торган (кисеп алына торган) яшеллекләр бәясен
исәпләү һәм компенсацион яшелләндерү методикасын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында»
131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә Татарстан Республикасы Сарман муниципаль
жирлеге башкарма комитеты карар итте:

1. Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районының Карашай-Саклау авыл
жирлеге территориясендә сүтелә торган (кисеп алына торган) яшеллекләр бәясен
исәпләү һәм компенсация яшелләндерү методикасын расларга.

2. Әлеге карарны «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми сайты»
(PRAVO.TATARSTAN.RU) һәм «Сарман муниципаль районы» муниципаль берәмлеге
мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырырга.

3. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Карашай-Саклау авыл жирлеге
Башкарма комитет житәкчесе

В.В.

**Татарстан Республикасы Сарман муниципаль районы Карашай-Саклау авыл жи
торган (кисеп алына торган) яшеллекләрнең бәясен исәпләү һәм компенсацион яш**

·
·

I. Гомуми нигезләмәләр

1.1. “Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары тур
131-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Конституциясе, “Әйләнә-тир
елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, “Татарстан Республикасында ж
принциплары турында” 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Респуб
торган (кисеп алына торган) яшеллекләрнең бәясен исәпләү һәм компенсацион яшеллән

1.2. Методика яшел үсентеләрне хокукый яктан кире алганда компенсация яшелл
бюджетына кертелергә тиешле түләүләрне исәпләп чыгару өчен, шулай ук Сарман м
Саклау авыл жирлеге территориясендә урнашкан яшел үсентеләрне хокуксыз зарарл
каралган.

1.3. Методика кулланыла:

инвестиция проектларының әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү бүлекләрен һәм
өзерләү барышында потенциал зыянны бәяләү өчен, ул Сарман муниципаль районының
территориясендә яшел үсентеләргә кагылышлы хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашырганда

табигать факторларын, шулай ук яшелләндерү объектларының экологик әһәмиятен
уң яктан сүтеп (кискән) өчен түләү күләмен санаганда;

хокуксыз зарарлану (үсемлекнең үсешен туктату дәрәжәсенә кадәр түгел) яисә я
нәтижәсендә китерелгән зыянны түлөгәндә;

Сарман муниципаль районының Карашай-Саклау авыл жирлеге территориясендә
бәясен билгеләүгә бәйле башка очрактарда.

1.4. Әлеге Методика урман законнарын бозу нәтижәсендә урманнарга, шул исәптән
утыртуларына агачларга, куакларга һәм лианаларга китерелгән зыянын күләмен исәп
кагылмый

Сүтелә торган (киселә торган) яшел утыртмаларны классификацияләү һәм идентифи
билгеләү

2.1. Шәһәр яшел утыртмаларының төп типларының сүтелә торган (киселә торган) я
өчен, шәһәр территорияләренең функциональ билгеләнешенә, урнашу урынына, милек р
бәйсез рәвештә, үсемлекләр дөньясының түбәндәге классификациясе кулланыла:

агачлар;

куаклыклар (төркемле һәм ялгыз утырту); куаклыклардан тере киртәләр;

үлән капламы (газлар һәм табигый үлән үсемлекләре); чәчәклекләр.

2.2. Үсемлекләргә китерелгән зыян күләмен билгеләгәндә ботаника, урман төз
туфрак-мелиоратив, геологик һәм башка тикшеренүләр, урман һәм үсемлек кадастрлары.

агач кәүсәсенәң 1,3 метр биеклектәге диаметры агачның биеклеген, разрядын, 1 берә күләмен һәм агачның 1 куб метрын бәяләү өчен. Әгәр дә агачның берничә көпшәсе диаметрында 8 сантиметр булса, һәр кәүсә аерым агач дип санала;

бу үсемлекне утырту һәм карау буенча башкарылган эшләрнең бәясе;

сумнарда 1 метрга кадәр биеклектәге үсенте бәясе;

үсемлекләрнең торышы һәм аның кыйммәте;

үсемлекләрне деградацияләү дәрәжәсе (санкцияләnmәгән зарарланганда яки яшел уты кулланыла).

2.4. Яшел утыртмаларны алганда зыян (зыян) күләме түбәндәге формулалар буенча билдәләнгән.

№ т/б	Яшел утыртмалар	Зыян (зарар) күләмен исәпләү формуласы*	Шартлы тамгалар
1	Агач	$Y = (C + U + C_v) \times q \times k_1 \times k_2 \times C_v = V \times C_{дЗ}$	<p>Y - зыян күләме</p> <p>C - агачның 1 нөсхәсен утырту һәм үстерү эшләре бәясе (1 нче таблица)</p> <p>Ц - 1 үсенте (1 нче таблица) C_v бәясе - чыгарыла торган агач күләменең бәясе</p> <p>V - 1 данә агачтан алынган агач күләме</p> <p>C_{дЗ} - q үзагачының 1 куб. м бәясе - алына торган агачларның нөсхәләре саны</p> <p>k₁ - үсемлекләрнең уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица)</p> <p>k₂ - халәтне исәпкә ала торган коэффициент</p> <p>үсемлекләр</p> <p>к_ц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент</p> <p>үсемлекләр</p> <p>к_д - деградация коэффициенты</p> <p>үсемлекләр</p>
2	Кустарниклар, лианалар	$Y = (C + Ц) \times q \times k_1 \times k_д$	<p>Y - зыян күләме</p> <p>C - утырту эшләренең бәясе һәм 1 нөсхә яки 1 пог.м үстерү. куаклык, лианалар (2 нче таб)</p> <p>Ц - утырту материалы бәясе (таб. 2)</p> <p>q - тартып алына торган куакларның нөсхәләре саны, лиан k₁ - үсемлекләр дөньясының уртача яклы торган үзлекләрен исәпкә ала торган коэффициент (3 нче таблица)</p> <p>k₂ - халәтне исәпкә ала торган коэффициент</p> <p>үсемлекләр</p> <p>к_ц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент</p> <p>үсемлекләр</p> <p>к_д - деградация коэффициенты</p> <p>үсемлекләр</p>
3	Газоннар, чәчәкләр	$Y = (C + Ц) \times S \times k_1 \times k_д$	<p>Y - зыян күләме</p> <p>C - утырту эшләренең бәясе һәм 1 кв. м газон, чәчәклек (таб. 2)</p> <p>Ц - утырту материалы бәясе (2 нче</p>

			үсемлекләр кц - кыйммәтне исәпкә ала торган коэффициент үсемлекләр кд - деградация коэффициенты үсемлекләр
--	--	--	---

*Яшел утыртмаларны алганда зыян (зарар) күләме, кулланучылар бәяләренә алдагы периода күрсәтүләргә) үзгәрүен исәпкә алган коэффициент-дефляторны исәпкә алып, үзгәрергә тиеш.

1 нче таблица

Агач үсемлекләренә китерелгән зыяның күләмен билгеләү өчен күрсәткечләр

Диаметр кәүсәсе 1,3 м биеклектә комльдән (ё), см	Биеклек агач (Ъ), м	Разряд по Биеклек	Күләме 1 бер. агач (V), куб. м өчен алына торган агач	Бәясе 1 куб. м агач (Сд), сум.	Бәясе НДСтан (С) башка утырту һәм карау буенча башкарылган эшләр, сум.	Бәясе 1 м га кадәр биеклектәге 1 үсенте (Ц), сум.
Агачларның яфраклы токымнары						
имән						
8 дән 10 га кадәр	5	Ш	0,023	1200,0	2690,3	501,5
10нан 12 гә кадәр	7		0,043			
12 дән 14 кә кадәр	9		0,072			
14 тән 16 га кадәр	1}		0,112			
16дан 18 гә кадәр	13		0,164			
18 дән 20 гә кадәр	14		0,219			
20 дән 24 кә кадәр	16		0,29			
24 дән 28 гә кадәр	18		0,46			
28 дән 32 гә кадәр	20		0,68			
32 дән 36 га кадәр	21		0,94			
36 дан 40 ка кадәр	22		1,23			
40тан 44 кә кадәр	23		1,56			
44 дән 48 гә кадәр	26		2,10			
48 дән 52 кә кадәр	27		2,53			
52 дән 56 га кадәр	27		3,00			
56 дан 60 ка кадәр	28		3,52			
60тан 64кә кадәр	28		4,08			
64 дән 68гә кадәр	28	4,65				
68 дән 72 гә	28	5,27				

20 дән 24 кә кадәр	14		0,23			
24 дән 28 гә кадәр	15		0,35			
28 дән 32 гә кадәр	17		0,52			
32 дән 36 га кадәр	18		0,71			
36 дан 40 ка кадәр	19		0,89			
40тан 44 кә кадәр	19		1,16			
44 дән 48 гә кадәр	20		1,40			
48 дән 52 кә кадәр	21		1,69			
52 дән 56 га кадәр	21		2,00			
56 дан 60 ка кадәр	21		2,34			
60тан 64кә кадәр	22		2,68			
64 дән 68гә кадәр	22		2,98			
68 дән 72 гә кадәр	22		3,042			
72 дән артык	22		3,85			
Каен						
10нан 12 гә кадәр	10		0,053	489,6	2690,3	501,5
12 дән 14 кә кадәр	11		0,080			
14 тән 16 га кадәр	12		0,117			
16дан 18 гә кадәр	14		0,164			
18 дән 20 гә кадәр	15		0,218			
20 дән 24 кә кадәр	16		0,28			
24 дән 28 гә кадәр	18		0,43			
28 дән 32 гә кадәр	18		0,61			
32 дән 36 га кадәр	19		0,83			
36 дан 40 ка кадәр	20		1,09			
40тан 44 кә кадәр	21		1,40			
44 дән 48 гә кадәр	22		1,76			
48 дән 52 кә кадәр	23		2,17			
52 дән артык	24		2,64			
Усак, ольха, өрәңге, корычагач, карама, ива һәм башкалар						
тополь						
10нан 12 гә кадәр	11	усак, зирек - II, бетте калганнары	0,057	усак 489,6 Калганнары - 200,6	2690,3	501,5

кадәр						
48 дән 52 кә кадәр	25		2,50			
52 дән артык	25		2,91			

Агачларның ылыслы токымнары

Нарат

8 дән 10 га кадәр	8	II	0,027	920,4	2690,3	708,0
10нан 12 гә кадәр	10		0,049			
12 дән 14 кә кадәр	11		0,076			
14 тән 16 га кадәр	14		0,118			
16дан 18 гә кадәр	15		0,166			
18 дән 20 гә кадәр	16		0,23			
20 дән 24 кә кадәр	18		0,30			
24 дән 28 гә кадәр	20		0,47			
28 дән 32 гә кадәр	22		0,67			
32 дән 36 га кадәр	23		0,91			
36 дан 40 ка кадәр	24		1,17			
40тан 44 кә кадәр	24		1,47			
44 дән 48 гә кадәр	25		1,81			
48 дән 52 кә кадәр	25		2,17			
52 дән 56 га кадәр	25		2,55			
56 дан 60 ка кадәр	25		2,97			
60тан 64кә кадәр	25	.	3,41	920,4	2690,3	708,0
64 дән 68гә кадәр	25		3,88			
68 дән 72 гә кадәр	26		4,40			
72 дән 76 га кадәр	26		4,93			
76дан алып 80 гә кадәр	26		5,48			
80нән артык	26		6,09			

Чыршы

8 дән 10 га кадәр	5	II	0,027	920,4	2690,3	708,0
10нан 12 гә кадәр	8		0,049			
12 дән 14 кә кадәр	10		0,076			
14 тән 16 га кадәр	12		0,118			
16дан 18 гә кадәр	14		0,166			

60тан 64кә кадәр	28		3,41			
64 дән 68гә кадәр	29		3,88			
68 дән артык	26		4,40			
Пихта						
8 дән 10 га кадәр	5	11	0,018	920,6	2690,3	800,0
10нан 12 гә кадәр	7		0,036			
12 дән 14 кә кадәр	8		0,070			
14 тән 16 га кадәр	10		0,102			
16дан 18 гә кадәр	12		0,150			
18 дән 20 гә кадәр	13		0,201			
20 дән 24 кә кадәр	15	II	0,27	920,6	2690,3	800,0
24 дән 28 гә кадәр	16		0,65			
28 дән 32 гә кадәр	19		0,91			
32 дән 36 га кадәр	21		1Д9			
36 дан 40 ка кадәр	22		1,51			
40тан 44 кә кадәр	24		1,87			
44 дән 48 гә кадәр	26		2,27			
48 дән 52 кә кадәр	27		2,70			
52 дән 56 га кадәр	27		3,11			
56 дан 60 ка кадәр	27		3,75			
60 тан артык	27		3,90			
Карагай						
10нан 12 гә кадәр	11	II	0,068	920,4	2690,3	800,0
12 дән 14 кә кадәр	13		0,105			
14 тән 16 га кадәр	14		0,150			
16дан 18 гә кадәр	17		0,209			
18 дән 20 гә кадәр	18		0,276			
20 дән 24 кә кадәр	19		0,36			
24 дән 28 гә кадәр	21		0,55			
28 дән 32 гә кадәр	24		0,80			
32 дән 36 га кадәр	26		1,08			
36 дан 40 ка кадәр	27		1,43			
40тан 44 кә кадәр	28		1,81			
44 дән 48 гә кадәр	29		2,23			

36 дан 40 ка кадэр	20	1,09		
40тан 44 кэ кадэр	21	1,40		
44 дән 48 гә кадэр	22	1,76		
48 дән 52 кэ кадэр	23	2,17		
52 дән артык	24	2,64		

2 нче таблица

Куаклы һәм зыянынң күләмен билгеләү өчен күрсәткечләр

үлән үсемлекләре

№ т/б	Яшел утыртмалар	Үлчәү берәмлеге	Бәясе НДСтан (С) башка утырту һәм карау буенча башкарылган эшләр	Утырту материалы бәясе (Ц)
Куаклыкларның яфраклы токымнары				
1	Тере койма	сум	469,43	500,0
2	Ялгыз нөсхәләр	1 данәгә сум	313,1	150,0
Куаклыкларның ылыслы токымнары				
1	Ялгыз нөсхәләр	1 данәгә сум	461,6	600,0
Лиана				
1	Ялгыз нөсхәләр	1 данәгә сум	313,1	150,0
Газоннар				
1	Болынлы үләннәр белән тулган табигый үләнчел үсемлекләр	1 кв. метрга сум		
2	Кыр үләннәре белән табигый булган үсемлекләр	1 кв. метрга сум		
3	Газоннар (газ үләннәре орлыкларын чәчү белән)	1 кв. метрга сум	74,43	85,0
4	Рулонный газон	1 кв. метрга сум	200,0	100,0
Чәчәкләр				
1	Чәчәкләр	1 кв. метрга сум	650,0	чәчәкле-декоратив үсемлекләр сортларына бәйлелектә

Үсемлекләренң (к) уртача яклау үзлекләрен исәпкә ала торган к
әһәмияте

Торышы	Составы үсемлекнең коелу халәтенә бәйле рәвештә билгеләнә.	К2 нең кыйммәте
Яхшы (сәламәт утыртмалар) I	Яфракларның 100% ы	2
Уртача көчсезләнгән II	Яфракларның 90-70% ы	1,5
Көчле көчсезләнгән III	Яфракларның 60-40%ы	1
Тотылган (кибә торган) IV	Яфракларның 30-20%ы	0,5
Һәлак булучы V	Яфракларның 20-10%ы	0,1
Һәлак булган VI	Яфраклар юк	0

5 нче таблица

Үсемлекләренң кыйммәтен исәпкә алган коэффициентның әһәмияте (кц)

Кыйммәтләр төркеме	Агач һәм куак төрләре	Кц әһәмияте
1 нче төркем (аеруча кыйммәтле)	- ылыслы, мәңге яшел агачларның барлык төрләре, шул исәптән: эрбет, нарат, чыршы, ак чыршы, карагай: - яфраклы агачларның кайбер төрләре, шул исәптән: имән, корычагач, зирек, карама, ильм	1,5
2 нче төркем (кыйммәтле)	- ылыслы куакларның барлык төрләре; - яфраклы агачларның кайбер төрләре, шул исәптән: юкә, каен, өрәңге	1,2
3 нче төркем (аз кыйммәтле)	- агачларның башка төрләре һәм яфраклы куаклар	1

Үсемлекләр деградациясе коэффициентының әһәмияте (кд)

Үсемлекнең торышы	Дәрәжә деградация	Зурлығы кд
Һәлак булган (тулысынча деградация, юк ителгән)	100%	5
Һәлак булчы (шактый деградация, исән кала алмый)	99%-90%	2,5
Тотылган (көчле деградация)	89%-60%	2
Хәлсез (уртача деградация)	59%-30%	0,9
Урта хәлсезләнгән (начар деградация)	29%-10%	0,5
Сәламәт (деградация бик аз)	9%-1%	0,1

III. Сүтелә торган (киселә торган) яшел үсентнлэргә акчалар кертү һәм тоту тәртибе

3.1. Сүтелә торган (киселә торган) яшел үсентеләр өчен акчалар түбәндәгеләр исәбенән ясала:

сүтелә торган (киселә торган) яшел утыртмалар өчен түләүләр;

яшел утыртмаларны законсыз жимерү (кисү) аркасында китерелгән зыяны каплау (компенсацияләү);

административ хокук бозулар турындагы законнар нигезендә алына торган яшел утыртмаларга зыян китергән өчен штрафлар;

яшел утыртмаларны яклау һәм үстерү максатларына гражданнарның һәм юридик затларның, шул исәптән чит илләрнең, ирекле кертемнәрен;

башка чыганақлардан керемнәр.

3.2. Яшеллекләр законсыз зыян күргәндә яки юк ителгәндә зыяны каплау чаралары, штрафлар суд карары буенча билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән обадминистратив хокук бозулар протоколлары нигезендә кертелә..

Күрсәтелгән түләүләрнең күләме юкка чыгарылган үсемлек өчен Методика тарафыннан 5 мәртәбә һәм һәр зарарланган үсемлек өчен 1/2 мәртәбә билгеләнә.

3.3. Яшел утыртмаларны юкка чыгарган һәм законсыз юкка чыгарган (зарарланган) өчен физик һәм юридик затлар санап киткән акчалар Карашай-Саклау авыл жирлегенең жирле бюджетына керә һәм төзекләндерү маддәсе буенча тотыла.

Жимерелеп беткән яшел үсентеләр өчен алынган акчалар юкка чыгарылган яки зарарланган урынына яшел утыртмаларны торгызуга тотыла, шул исәптән түбәндәге эшләрне финанслауга:

- агач һәм куак үсентеләрен казып алуны, автотранспортка төяүне һәм бушатуны, агач комнарын төрүне, үсентеләрне һәм орлыкларны яшелләндерү өчен алына торган бәягә түләүне дә кертәп, утырту материалын сатып алу (эзерләү) һәм илтәп житкерү;

- жирне, планировканы, сөрүне, дисклаштыруны, туфрақны фреза белән йомшартуны, тырмалауны, жирне тигезләүне дә кертәп, газон урнаштыру һәм агач һәм куаклар утырту өчен эзерләү;

- агач һәм куаклар утырту өчен казыклар һәм канаулар (траншеялар);

- агачлар, куаклар утыртканда һәм газлар төзегәндә грунтны 25%, 50% яки 100% ка алыштыру;

- биоматлар, агач рәшәткәләр, киём-салым, дерн бәясен дә кертәп, откосларны ныгыту;

- утырту урыннарын эзерләгәндә һәм газлар төзегәндә туфрақка органик һәм минераль ашламалар кертү;

- агач һәм куакларны эзер чокырларга һәм траншеялэргә утырту;

- үләннәр орлыкларын чәчү, шул исәптән гидрочәчүне, дерн салуны да кертеп;
 - вертикаль яшелләндерү эшләре; - газон үләннәре орлыклары үсеп чыккан;
 - гомуми файдаланудагы яшелләндерүнең гамәлдәге объектларын реконструкцияләү;
 - яшел утыртмалар утырту һәм утырту өчен махсус техника сатып алу;
 - чүп-чарны төяү һәм алып китү;
 - компенсация яшелләндерү өчен территорияне эзерләү эшләре (корыган агачлар, агач ботаклары өеме, территорияне планлаштыру, су сибү суүткәргечен урнаштыру, юл-тропика челтәрен булдыру, яктырту, кече архитектура формаларын урнаштыру һ.б.) төзелеш бәясең 70% ыннан да артык булмаган күләмдә;
 - чәчәкләкләр төзелеше;
 - паркларны һәм скверларны төзекләндерү.
- Компенсацион яшелләндерү чараларын башка максатларда файдалану тыела.